מתני' מבערין אפ"פ הכל. בין חולין בין תרומה חוץ מכדי אכילתו לשבת אבל כל מה שעתיד לבער יבער: **תרומה מלפני השבת**. שאינו יכול להאכילה לא לזרים ולא לבהמה זרים ולהשהותה אי אפשר אבל חולין אין צריך לבער אלא כזמנו שיכול למצוא להן אוכלים הרבה: **גמ' שבת**. נשתהה שם שבת אחת: **מתני' שלוף**. בארבעה עשר: **אם יכול**. שיהא ביום: **נפיל מן הגגרים**. את ישראל הגרדפין: **יבטל בלבו**. ולא יחזור ואפי' יש שהות, דמדאורייתא סגי ליה בביטול בעלמא: **נשבתה שביתת הרשות**. שהיה הולך להתשיך על התחום לקנות שביתה שם כדי שיהא לו משם ולהלן אלפים ליל למחר שם לדבר הרשות, יחזור מיד, אבל לקנות שביתת מצוה כגון שילך מחר חוץ לתחום לבית האבל או לבית המשתה היינו כהולך לשחוט את פסחו: **שיש בידו בשר קודש**. עמו בדרך ונפסל ביולדת שמחיצת קדשים קלים-חומת ירושלים: **אם עבר צופים**. שם כפר שיכול לראות בית המקדש משם: **שורפו במקומו**. ולא הטריחוהו לחזור: **ואם לאו חוזר ושורפו כו'**. כדאמרן בכל שעה (לעיל כד.) בקודש בתש תשרף דבמקום אכילתו שריפתו: **זב וגו'**. חמץ דאמרן לעיל וגזכר שיש לו חמץ בביתו, ובשר קודש שעמו: **בכביתו**. אבל בפחות גבי חמץ יבטל בלבו ובגבי בשר קודש שורפו במקומו: **גמ' שעורה שניה**. כך הוא דרך החתנים לאחר שעורה אירוסין חוזר ומשגר סבלונות לארוסתו וסועד שם: **מני לא שמעתי**. שהרא מצוה אלא שעורה אירוסין לבדה אבל לא שעורה סבלונות: **סבלונות**. דורונות כלים נאים: **כמה כסן**. צריכה להינשא לכהנים ולא לפנות משפחתה להינשא לישראל: **אין זונגן עולה יפה**. במזל טוב: **מלי פיא**. מה עולה בידן: **לא אלמנה לא גרושה לא זרע אין לא**. כדכתיב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה לאיש זר" וסמיך ליה "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה" וגו': **לא קובריה**. בלא זמן: **אלמיד חכם**. (ה)שבת לו אבל עם הארץ ואין כהן גנאי הוא לו להארן, ונעשים: **לא גנאי**. רב כהנא גלה מבבל לא"י כדאמר בהגזל ומאכיל (ב"ק קיז.): **לא גנאי כדגנו אינשי**. שאר תלמידים יוצאין מדעתן ואני יצאתי על כרחי מחמת מרדין ואיתמת מלכות: **ומאלמן אם אשתו**. שמבקש לימודו ולא אפשר לו וגולה למזונות והרי אשתו באלמנות חיות: **גוזלו**. יתומין: **ומאלמודו**. ממש: **מעשכה**. שאינו עסוק לחזור עליו: **ומאלוקות רבות באות עליו**. מחמת שעכה תלמודו אין הקפות שמקיף מחבירין לסעודותיו: **קרו ליה**. לבנו: **מרקיד בי כוכי**. כדרך הילדים שמשחקין ומרקדין בחגויות להשקותן בשכרן: **מלמיך פינכי**. קערות: **מן רבע**. מקפל לבשו ורוכן ויצן כך דרך המשתכרין אינו מספיק ליך לביתו ונשכב על מטתו אלא מקפל לבשו תחתיו ויצן: **מן**. כמו בר חמרא מוך שקיך וגני (*תענית דף ו:): ואינו

מתני' **ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת דברי ר"מ, וחכמים אומרים בזמנו, ר"א בר צדוק אומר תרומה מלפני השבת וחולין בזמנן: גמ' *תניא ר"א בר צדוק אומר פעם אחת שבת אבא ביבנה וחל ארבעה עשר להיות בשבת ובא זונין ממונה של ר"ג ואמר הגיע עת לבער את החמץ והלכתי אחר אבא וביערנו את החמץ: מתני' ההולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו, ובשר שיש לו חמץ בתוך ביתו אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער, ואם לאו מבטלו בלבו. להציל מן *הנברים ומן הנהר *ומן הלסטים ומן הדליקה ומן המפולת יבטל בלבו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד. *יכן מי שיצא מירושלים ובשר שיש בידו בשר קדש אם עבר צופים שורפו במקומו ואם לאו חוזר ושורפו *לפני הבירה מעצי המערכה, ועד כמה הן חוזרין ר"מ אומר זה וזה בבביצה ר' יהודה אומר זה וזה בבזית וחכמים אומרים בשר קדש בבזית וחמץ [נ] בבביצה: גמ' ורמינהו ההולך לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד א"ר יוחנן לא קשיא הא ר' יהודה הא רבי יוסי דתניא סעודת אירוסין רשות דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר מצוה והשתא דאמר רב חסדא מחלוקת בסעודה שניה אבל בסעודה ראשונה דברי הכל מצוה אפילו תימא הא והא ר' יהודה ולא קשיא הא בסעודה ראשונה הא בסעודה שניה, תניא אמר רבי יהודה אני לא שמעתי אלא סעודת אירוסין אבל לא סבלונות אמר לו ר' יוסי אני שמעתי סעודת אירוסין וסבלונות תניא רבי שמעון אומר כל סעודה שאינה של מצוה אין תלמיד חכם רשאי להנות ממנה כגון מאי? א"ר יוחנן בת כהן לישראל, ובת תלמיד חכם לעם הארץ דא"ר יוחנן בת כהן לישראל אין זונגן עולה יפה, מאי היא? אמר רב חסדא: או אלמנה או גרושה או זרע אין לה במתניתא תנא קוברה או קוברתו או מביאתו לידי עניות איני והא א"ר יוחנן הרוצה שיתעשר ידבק בזרעו של אהרן כל שכן שתורה וכהונה מעשרת? לא קשיא הא בת"ח הא בעם הארץ ר' יהושע נסיב כהנתא חלש אמר לא ניחא ליה לאהרן דאדבק בזרעיה דהוי ליה חתנא בי אנא, רב אידי בר אבין נסיב כהנתא נפקו מיניה תרי בני סמיכי רב ששת בריה דרב אידי ור' יהושע בריה דרב אידי, אמר ר"פ *אי לא נסיבנא כהנתא לא איעתרי אמר רב כהנא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי אמרו ליה והא למקום תורה גלית? לא גלאי כדגלי אינשי אמר רבי יצחק כל הנהנה מסעודת הרשות לסוף גולה שנא' ואוכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק ובתיב לכן עתה יגלו בראש גולים: ת"ר כל ת"ח המרבה סעודתו בכל מקום סוף מדריב את ביתו, ומאלמן את אשתו, ומייתם את גוזליו, ותלמודו משתכח ממנו ומחלוקות רבות באות עליו ודבריו אינם נשמעים ומחלל שם שמים ושם רבו ושם אביו וגורם שם רע לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות מאי היא? אמר אביי קרו ליה בר מחים תנורי רבא אמר בר מרקיד בי כוכי רב פפא אמר בר מלחיך פינכי רב שמעיה אמר בר מך רבע: ת"ר לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח שאם מת או גולה מובטח לו שבניו ת"ח ואל ישא בת ע"ה שאם מת או גולה בניו ע"ה ת"ר לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת ת"ח וישא בתו לת"ח-משל לענבי הגפן בענבי הגפן נאה ומתקבל, ולא ישא בת עם הארץ-משל לענבי הגפן בענבי הסנה, דבר כעזר ואינו**

תניא אמר ר' יהודה אני לא שמעתי אלא סעודת אירוסין בלבד אמר ר' יוסי אני שמעתי סעודת אירוסין וסבלונות: **ירושלמי** לשבת שביתת הרשות לשבות אצל ר' או מי שהוא גדול סמנו אמר ר' יוסי בר בון גדול השלום שהוקש לשני דברים שחייבין עליהן כרת מילה ושדאשת פסח: **תניא** א"ר אלעזר כל סעודה שאינה של מצוה אין תלמיד חכם רשאי ליהנות ממנה כגון מאי א"ר יוחנן בת כהן לישראל, או בת תלמיד חכם אצל עם הארץ לפי שאין זונגין עולה יפה כדכתיב ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע. אמר רב כהנא אי לא נסיבנא כהנתא לא גלאי ומעשה דרב כהנא שפרש בדגחל בתרא כי שבשפיה לקעיה לחדוא נבדא וערק לארץ ישראל: אמר ר' יצחק כל הנהנה מסעודת הרשות לסוף גולה שנא' ואוכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק וכתיב בתריה לכן עתה יגלו בראש גולים: **ת"ר** תלמיד חכם המרבה סעודתו בכ"מ לסוף מחריב את ביתו ומאלמן את אשתו ומייתם גוזליו ותלמודו משתכח ומחלוקות רבות [באות] עליו ודבריו אין נשמעין ומחלל שם שמים ושם אביו ושם רבו וגורם שם רע לו ולבניו עד סוף כל הדורות וקרו לו בר מיתם תורא ובר

מסורת השס"ם

[לעיל דף יג. ודף כ:]

[תוספתא פ"ג]

ס"א הנייס
ס"א נ"ג

לקמן דף פח: ברכות דף מט:

[עי' פירש"י לקמן פ"א:ד"ה נמצא וכו' לפני הבירה וכו']

[נ"ל ולכאורה]

הג הות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה תלמיד ח כ ס שבת מא ע"ב:

[פי' תוס' לקמן דף קיג. ד"ה אמר]

[ברכות נט.]

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ג מהל' חמץ ומצה ג סמג עשין נט טור"ע א"ח סי' תמד סעיף ה:

מח ב מיי' שם הל' ט טור"ע שם סעיף ז:

מט ג מיי' פרק יט מהלכות פסולי המקדשין הלכה ח:

מט [נ] [מיי' פ"ג מהל' חמץ ומצה ט טור"ע א"ח סי' תמד סעיף ז]:

נ ד מיי' פ"ה מהלכות דעות הלכה ב:

נא ה מיי' פכ"א מהל' מאכלות אסורות הלכה ט לא סמג לאוין קכו טור ש"ע יו"ד סי' כ סי"ח:

נוסח אבנה

"ונגבר טיש בידו חתיכת בשר קדש מ' טהיה בדרך ונגבר הבי"ל - מה עליו לעשות

נוסח

ההולך לסעודת אירוסין (ונגבר בחמץ - רש"ש)

מאבנה

△ 2 תשובות נ"ש סתירה בנוסח הגר"א

נוסח

נ"ל יש זרע

מאבנה

חזיות הסבורות בנוסחין עם בנות כהנים

נוסח

בנות כהנים הארבה סעודות בכל מקום

מאבנה

סדרך מל זרעות קאתו עם הרע טרוא בזרעם

נוסח מאבנה

"ולעולם ימכור" מקריות הטבה וז"ל נוסחין עם בת ת"ח

מצוה שהיא רשות: **מתני'** ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין הכל מלפני השבת דברי ר' מאיר ר' אליעזר אומר תרומה מלפני השבת וחולין בזמנן וקיי"ל כר' אליעזר בר' צדוק: **תניא** ר' אליעזר ברבי צדוק אומר פעם אחת שבת אבא ביבנה חל ארבעה עשר להיות בשבת כו': **מתני'** ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ובמתני' ההולך לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד הכא קתני במתני' יבטל בלבו מכלל שאין מחייבין אותו לחזור ושנינ' מתני' ר' יוסי היא דסבר סעודת אירוסין מצוה ובישר חמץ נמי מצוה סיתו ביעוד חמץ אפשר לקיימה בבישול חמץ וישלים סעודת אירוסין שנמצא מקיים שתיהן: ובריתא ר' יהודה דסבר סעודת אירוסין רשות כגון שביתת הרשות ולדברי הכל חייב לחזור מיד דתניא סעודת אירוסין רשות דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר מצוה והשתא דאמר רב חסדא מחלוקת בסעודה שניה אבל בסעודה ראשונה אפי' ר' יהודה מודה דמצוה אפי' תימא מתני' ר' יהודה ובסעודה ראשונה שהיא מצוה ברייתא שהיא שניה רשות:

רבינו חננאל כר' מאיר דשנה ל"ן תנא בלשון דחכמים: **מתני'** ארבעה עשר שחל להיות בשבת מבערין הכל מלפני השבת דברי ר' מאיר ר' אליעזר אומר תרומה מלפני השבת וחולין בזמנן וקיי"ל כר' אליעזר בר' צדוק: **תניא** ר' אליעזר ברבי צדוק אומר פעם אחת שבת אבא ביבנה חל ארבעה עשר להיות בשבת כו': **מתני'** ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ובמתני' ההולך לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ולשבות שביתת הרשות יחזור מיד הכא קתני במתני' יבטל בלבו מכלל שאין מחייבין אותו לחזור ושנינ' מתני' ר' יוסי היא דסבר סעודת אירוסין מצוה ובישר חמץ נמי מצוה סיתו ביעוד חמץ אפשר לקיימה בבישול חמץ וישלים סעודת אירוסין שנמצא מקיים שתיהן: ובריתא ר' יהודה דסבר סעודת אירוסין רשות כגון שביתת הרשות ולדברי הכל חייב לחזור מיד דתניא סעודת אירוסין רשות דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר מצוה והשתא דאמר רב חסדא מחלוקת בסעודה שניה אבל בסעודה ראשונה אפי' ר' יהודה מודה דמצוה אפי' תימא מתני' ר' יהודה ובסעודה ראשונה שהיא מצוה ברייתא שהיא שניה רשות:

△ 2 תשובות נ"ש סתירה בנוסח הגר"א